

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Josefa Baxy v právní věci **žalobce: L. V. D.**, zastoupeného JUDr. Petrem Práglem, advokátem se sídlem Dlouhá č. 5, 400 01 Ústí nad Labem, proti **žalovanému Ministerstvu vnitra** se sídlem Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7, v řízení o žalobě proti rozhodnutí ze dne 25. 4. 2003, č. j. OAM-3766/VL-10-C10-2002, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 20. 2. 2004, č. j. 14 Az 160/2003-26,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV.** Odměna advokáta JUDr. Petra Prágla **se určuje** částkou 2150 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 25. 4. 2003 neudělil žalovaný žalobci azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu; zároveň vyslovil, že se na žalobce nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Žalobu proti tomuto rozhodnutí odmítl Krajský soud v Ústí nad Labem usnesením ze dne 20. 2. 2004. V odůvodnění uvedl, že žalobce převzal rozhodnutí o neudělení azylu dne 11. 6. 2003; téhož dne podal blanketní žalobu neobsahující žádný žalobní bod s tím, že její odůvodnění dodá dodatečně. Lhůta pro doplnění žaloby marně uplynula 26. 6. 2003 a žalobce ji doplnil až 30. 6. 2003; k tomuto opožděnému doplnění soud nemohl přihlížet, a jelikož původní podání trpělo neodstranitelným nedostatkem, pro nějž nebylo možno v řízení pokračovat, soudu nezbylo než žalobu odmítnout.

Proti tomuto usnesení krajského soudu podal žalobce (stěžovatel) včas kasační stížnost. Je přesvědčen, že doplnění žaloby podal včas a v souladu s poučením, kterého se mu dostalo od tlumočníka při předání žalobou napadeného rozhodnutí. Blanketní žalobu podal okamžitě, ovšem nikdo jej neseznámil se lhůtou pro možné doplnění žaloby. Podáním ze dne 30. 6. 2003 stěžovatel žalobu doplnil tak, jak žádá ustanovení § 71 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Pokud tak učinil v nesprávné lhůtě, bylo to způsobeno neinformovaností úředních osob ve správním řízení. Soudem ustanovený zástupce v doplnění kasační stížnosti zdůraznil, že i z obsahu blanketní žaloby byl zřejmý stěžovatelův nesouhlas s napadeným rozhodnutím; lze tedy pochybovat o tom, zda toto podání trpělo takovými vadami, pro něž je bylo nutno odmítnout. Dále se v doplnění kasační stížnosti konstatuje, že stěžovatel neovládá český jazyk slovem ani písmem, což je zřejmé i z toho, že správní orgán s ním jednal prostřednictvím tlumočníka. Krajský soud pochybil, když se stěžovatelem jednal v jiném jazyce než v jeho mateřtině; porušil tak zásadu rovnosti účastníků řízení garantovanou Ústavou ČR a Listinou základních práv a svobod a zkrátil stěžovatele na jeho základních právech. Stěžovatel proto navrhl, aby bylo usnesení krajského soudu zrušeno a věc mu vrácena k dalšímu řízení. Požádal též o to, aby jeho kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek; tato žádost se však – s ohledem na zamítnutí kasační stížnosti – stala bezpředmětnou.

Kasační stížnost není důvodná.

První námitkou stěžovatel zpochybňuje to, že doplnění žaloby podal po lhůtě: domnívá se, že jeho podání bylo včasné, a není-li tomu tak, je to důsledkem nesprávných informací ze strany žalovaného; tomuto tvrzení ovšem Nejvyšší správní soud nepřisvědčil. Žalobu proti rozhodnutí ve věci azylu je nutno podat ve lhůtě 15 dnů od doručení rozhodnutí (§ 32 odst. 1 zákona o azylu); tato lhůta počíná běžet dnem, který následuje po dni doručení rozhodnutí. Ve stěžovatelově případě lhůta počala běžet dne 12. 6. 2003 a skončila dne 26. 6. 2003. Jakékoli podání doplňující žalobní body po této lhůtě je opožděné, a k jeho obsahu tedy nelze přihlížet. Je tomu tak v důsledku koncentrační zásady ve správním soudnictví, která žádá, aby žalobce vymezil skutkové a právní důvody, jimiž zpochybňuje zákonnost rozhodnutí správního orgánu, v poměrně krátké lhůtě. Uplynutím této lhůty je pevně stanoven rozsah přezkumu, který již dále nelze rozšiřovat. Co se týká ostatních náležitostí žaloby, mohou být zpravidla doplňovány k výzvě soudu ve lhůtách stanovených soudem (§ 37 odst. 5 s. ř. s.); pro žalobní body však platí přísnější režim, jež je soud povinen respektovat. Stěžovatel v souvislosti s touto námitkou vytýká též nesprávný postup osobám působícím ve správním řízení; ze správního spisu je však zřejmé, že byl za přítomnosti tlumočníka seznámen s obsahem rozhodnutí žalovaného a svým vlastnoručním podpisem stvrdil i to, že rozumí poučení v tomto rozhodnutí. V poučení je přitom uvedeno, že proti rozhodnutí lze do 15 dnů od doručení podat žalobu ke krajskému soudu, v jehož obvodě je žalobce v den podání žaloby hlášen k pobytu. Když tedy stěžovatel ve své blanketní žalobě poznamenal, že odůvodnění předloží dodatečně, musel si být vědom toho, že dodatečná lhůta není neomezená, nýbrž právě jen patnáctidenní. Promeškal-li stěžovatel tuto lhůtu, lze to přičítat k tíži jen jemu samotnému, nikoli osobám jednajícím ve správním řízení jménem žalovaného, případně osobám, které mu pomáhaly žalobu sepsat.

Druhá námitka směřuje proti závěru krajského soudu o tom, že blanketní žalobu nebylo možno projednat; krajský soud zde však nepochybil. Náležitosti žaloby jsou stanoveny v § 71 odst. 1 s. ř. s.; mimo jiné sem podle písm. d) tohoto ustanovení patří i žalobní body, tj. skutkové a právní námitky nezákonnosti napadeného rozhodnutí. Je-li žaloba podána v den doručení rozhodnutí jako ve stěžovatelově případě, lze předpokládat, že nebude obsahovat všechny potřebné náležitosti; ty je však třeba vždy doplnit ve lhůtách k tomu stanovených, jak uvedeno výše. Zvláštní význam mají v žalobě žalobní body: ty totiž určují, jaké hmotněprávní závěry a které procesní kroky žalovaného vztahující se k napadenému

rozhodnutí má soud přezkoumat. Potřeba přesného vymezení žalobních bodů v žalobním řízení není jevem charakteristickým jen pro správní soudnictví: i odvolání proti rozhodnutí soudu v občanském soudním řízení musí zpravidla obsahovat odvolací důvody. Není tomu tak u odvolání napadajících rozhodnutí jiná než rozhodnutí ve věci samé, a zde lze spatřovat podobnost s rozhodnutím o odmítnutí žaloby ve stěžovatelově věci; zatímco však odvolací soud může v takových případech přezkoumat napadené rozhodnutí i z důvodů v odvolání neuplatněných, správnímu soudu to zákon nedovoluje: v žalobním řízení podle soudního řádu správního je totiž i přezkum z úřední povinnosti (§ 76 odst. 2 a 3 s. ř. s.) možný jen tehdy, obsahuje-li žaloba alespoň jeden žalobní bod, byť třeba směřující proti jiným vadám než vypočteným v § 76. Stěžovatelova blanketní žaloba však žádný žalobní bod neobsahovala. Stěžovatel sice namítá, že z žaloby byl zřejmý jeho nesouhlas s rozhodnutím, avšak to k projednání věci nepostačuje: je zřejmé, že každý, kdo napadne žalobou rozhodnutí správního orgánu, s tímto rozhodnutím nesouhlasí. Takový nesouhlas je ale nutno vyjádřit kvalifikovanou formou, jinak by institut náležitostí žaloby zůstal jen prázdným pojmem. Ze stěžovatelova podání ze dne 11. 6. 2003 nebylo jasné, zda stěžovatel namítá nesprávné hmotněprávní posouzení či vady ve správním řízení, a krajský soud se tak vůbec nemohl tímto podáním věcně zabývat, protože zde nebylo co přezkoumávat. Jeho závěr o neprojednatelnosti žaloby je proto správný.

V poslední námitce stěžovatel tvrdí, že byl zkrácen na svém základním právu v důsledku porušení rovnosti účastníků řízení, neboť soud s ním nejednal v mateřském jazyce. Stěžovatel se i zde mýlí. K tomu, aby soud mohl komunikovat se stěžovatelem v jeho mateřském jazyce odlišném od jazyka českého, by bylo třeba ustanovit tlumočníka; k tomu ovšem soud přistupuje jen tehdy, vyšla-li potřeba ustanovit tlumočníka v řízení najevo (§ 18 odst. 2 občanského soudního řádu, § 64 s. ř. s.). Tato podmínka významně zužuje pomyslnou množinu cizinců vystupujících v řízení před soudy na území České republiky a plyne z ní, že ne ve všech případech, kdy je mateřštinou účastníka řízení jiný než český jazyk (tedy kdy je účastníkem řízení cizinec), je dána povinnost soudu ustanovit takovému účastníku tlumočníka. Tato povinnost vzniká soudu zpravidla tehdy, pokud o to účastník řízení požádá a pokud by pro jazykovou bariéru nemohl účinně obhajovat svá práva v řízení před soudem. Potřeba tlumočníka musí být zjevná a musí z řízení vyplynout sama. Z obsahu spisu je patrné, že stěžovatel podal doplnění žaloby proti napadenému rozhodnutí žalovaného v českém jazyce a v něm dobrou češtinou shrnul žalobní námitky; toto podání nepostrádá ani návrh, jak má soud o věci rozhodnout (stěžovatel se domáhal zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalovanému správnímu orgánu k dalšímu řízení). S ohledem na tuto skutečnost neměl soud důvody pochybovat o schopnosti stěžovatele porozumět obsahu a významu rozhodnutí, jež svou žalobou napadl, a zajistit si kontakt se soudem v českém jazyce. Nejvyšší správní soud proto ani této námitce nepřisvědčil.

Jelikož stěžovatel se svými kasačními námitkami neuspěl a v řízení nevyšly najevo vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce (stěžovatel) nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly. Zástupci, který byl stěžovateli ustanoven soudem, náleží mimosmluvní odměna podle § 11 odst. 1 písm. b) a c) vyhlášky č. 177/1996 Sb. (advokátního tarifu). Soud proto přiznal stěžovateli zástupci v souladu se sazbou mimosmluvní odměny 2000 Kč za dva úkony právní služby a 150 Kč jako paušální náhradu výdajů s těmito úkony spojených (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu).

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně 16. března 2005

JUDr. Marie Žiřková
předsedkyně senátu